

Datum: 16.07.2026

Medij: Radar

Rubrika bez naslova

Autori: Sandra Petrušić

Teme: Evropska komisija

Napomena:

Površina: 1264

Naslov: Ćacilend i dalje bez fiskalnog računa

Strana: 14,15,16

Politika na radaru

NOVI MENI ZAKONA ZA ŽICANJE PARA OD EU

Ćacilend i dalje bez fiskalnog računa

Iako vlast tvrdi da je u Zakon o finansiranju političkih aktivnosti implementirala evropske vrednosti, ipak nije rešeno pitanje kako se finansiraju batinaši i da li će SNS ubuduće morati sa njima da sklapa ugovore i za to plaća porez

Sandra Petrušić

MADA JE PREDSEDNIK države obećao džeparac svim građanima uoči izbora i to iz nekih čudesnih izvora koji nisu budžet, potezi koje je povukao izazivaju sumnju da zbilja raspolaže sa obećanim blagom. Recimo, kada je u aprilu iz Brisela stigla poruka da će zbog manjka demokratije i viška diktature verovatno obustaviti isplatu od 1,5 milijardi evra iz Plana rasta, Vlada nije pristupila ličnom ćupu sa zlatom već je saopštila je da će odmah i ubrzano otpočeti obavezno usklađivanje zakona sa EU. Sasvim je zaboravila da ju je u prethodnom periodu baš zabavljalo da ignoriše evropske preporuke, pa čak i da ih ismeva (kako drugačije shvatiti piši-briši Mrdićeve zakone), već je krenula da ih štancuje kao na traci.

Ponudila je nešto što nama laicima takođe deluje kao ismevanje – četiri zakona koja je u „skladu sa preporukama ODIHR-a“ osmislio solistički i mimo institucija zaduženih za praćenje evrointegracija poslanik SNS-a Miroslav Petrašinović. Usvojeni su bez javne rasprave jer su doneli nešto epohalno – jedan birač će moći da podrži više izbornih lista, što znači da bi ako zatreba i neka ruska i neka mađarska stranka mogle da se pohvale Vučićevom podrškom. I Marta Kos, evropska komesarka za proširenje, složila se da je to „dobro“ i pozdravila njihovo donošenje. Na to joj je na mreži lks replicirao programski direktor Crte Raša Nedeljkov. „Sledeći put kada vidite novinare razbijenih glava, studente ubačene u prtljažnike automobila, kriminalce sa lažnim policijskim i BIA značkama koji ulivaju strah do kostiju, setite se 'važnih zakona' usvojenih radi poboljšanja izbornih uslova“.

Da li je Marta Kos razmislila ne znamo, ali su razmislili Evropski parlament i nemali broj članica EU, tako da je stigla poruka – nema ni novca ni otvaranja poglavlja ukoliko se ne donesu zakoni i podzakonska akta, ali i obezbedi njihova efika-

сна primena. Takođe, nema ni slobodnih izbora ukoliko se ne usvoji svih 25 preporuka ODIHR-a i ukoliko REM ne počne sa radom. Skupština je momentalno pristupila usvajanju autentičnog tumačenja Zakona o elektronskim medijima po kom podnošenje ostavke četiri člana REM-a nema pravno dejstvo (što znači – sad imamo REM), kao i usvajanju Petrašinovićevog predloga izmena i dopuna Zakona o finansiranju političkih aktivnosti. Ni na trenutak se nije osvrnula na činjenicu da ODIHR nije bio baš oduševljen predlogom tog zakona jer njime nisu rešena pitanja sankcija koje bi trebalo da budu „srazmerne i odvrćajuće“, pravovremene dodele sredstava iz budžeta za finansiranje kampanje, mera za zaštitu od zloupotrebe javnih resursa, mera koje bi pospešile aktivnije učešće žena u političkom životu, preciziranja nadležnosti i rokova za postupanje Agencije za sprečavanje korupcije i dostupnost metodologije po kojoj se vrše provere.

Na manjkavosti zakona je ukazala i Transparentnost Srbija: „Da su takve dužnosti propisane, ne bi se moglo desiti da politička stranka organizuje miting uz troškove koji se mere milionima evra, uz direktno učešće javnih institucija i brojne javno iznete sumnje o uticaju na zaposlene u javnom sektoru da na njemu učestvuju, a da Agencija ne utvrdi činjenice o zakonitosti finansiranja neposredno nakon događaja.“

Iako su predložili amandmane koji bi popravili zakon, vladajuća većina nije bila raspoložena da usvoji ni jedan jedini za koji se zalagalo civilno društvo i opozicija. Bilo je bitno samo da se mnogo toga usvoji u jako kratkom roku, jer je Srbija bila u obavezi da popiše sve ispunjene aktivnosti i da ih pošalje Evropskoj komisiji do 15. jula, ne bi li nekom pozitivnom ocenom iskamčila pare.

U toj ponudi je zagubljena suština, mišljenje je Raše Nedeljkova: „U

**Ako se nikada ne kazni
kupovina glasova,
kidnapovanje aktivista
ili novinara, napad na
članove biračkih odbora,
na posmatrača, to znači
da je dozvoljeno i da će
isti akteri to raditi i sada**

Raša Nedeljkov

Datum: 16.07.2026

Medij: Radar

Rubrika: bez naslova

Autori: Sandra Petrušić

Teme: Evropska komisija

Napomena:

Površina: 1264

Naslov: Čacilend i dalje bez fiskalnog računa

Strana: 14,15,16

Čacilend: U troškove kampanje trebalo bi da se uračunaju svi mediji od RTS-a do Informera, sva javna preduzeća koja daju „kvotu“ u ljudstvu, organizovani prevoz, kol-centri i botovi, pa čak i momci sa crnim fantomkama u crnim džipovima koji usmeravaju birače na pravi put

AMIR HAMZAGIĆ / NOVA RS

prethodnih godinu i po su dve preporuke bile ključne – uspostavljanje REM-a na inkluzivni način i revizija biračkog spiska u koju bi bilo uključeno civilno društvo. Epilog nemamo, obe stvari su u procesu metiljave implementacije, a ne postoji ni informacija da li nam je birački spisak tačan. Ili, ako nije, zbog čega nije, ko je odgovoran u kojem ministarstvu, koje su rupe u softveru, koje su rupe u proceduri, protokolima... A ako pogledamo medijsku sliku mogu da citiram Mediju monitoring, nalaz za april 2026. godine po kome medijskog pluralizma nema – 95 odsto aktera u dnevniku RTS-a tog meseca su akteri iz jedne političke grupacije, a predsednik Republike je 50 odsto svih aktera.“

Nezavisno od toga, vlast se ipak nada parama. Nemanja Starović, ministar za evropske integracije, pohvalio se brojem usvojenih proevropskih zakona i dodao: „Gotovo je izvesno, zdravorazumski posmatrano, zahvaljujući reformskom zamahu koji je prepoznat i priznat od Evropske komisije i rezultirao šestom uzastopnom preporukom za otvaranje Klastera 3, da će Srbija brzo dobiti i pozitivno rešenje o isplati druge, a potom i treće tranše iz Plana rasta za Zapadni Balkan.“

A Miroslav Petrašinović, zvanični predlagatelj svega što bi trebalo da oraspoloži EK, otišao je i korak dalje pa je rekao da građanima Srbije „ne trebaju ni Skupština ni zakoni“ da odluče za koga će glasati jer je dovoljno „kada vide šta predsednik radi da im poveća penzije i plate“.

E pa u toj Skupštini koja građanima nije potrebna, dok su donošeni zakoni koji takođe nikom ne trebaju (samo

Vučiću da bi ih u Briselu unovčio za penzije), poslanici opozicije su zatražili minimum minimuma – da javna dobra budu dostupna svima pod istim uslovima, a ne da se opoziciji onemogućava da koristi čak i seoske domove kulture. Nije prošlo, baš kao ni nešto komplikovanije – da svaka organizovana ili koordinisana aktivnost koja promoviše jednog učesnika ili napada njegovog protivnika mora biti prijavljena i uračunata u troškove kampanje, jer nije važno sa kog je računa plaćeno, već je važno kome služi. Logično jer bi to značilo da se u troškove kampanje uračunaju svi mediji od RTS-a do Informera, sva javna preduzeća koja daju „kvotu“ u ljudstvu, organizovani prevoz, kol-centri i botovi, pa čak i momci sa crnim fantomkama u crnim džipovima koji usmeravaju birače na pravi put.

Zbog toga je poslanica PSG Ana Oreg predložila da se tokovi novca vide dok kampanja traje, a ne kad izbori prođu i dodala: „Predložili smo da Agencija za sprečavanje korupcije bude proaktivna i reaguje na nepravilnosti, umesto da čeka prijave; da kazne budu dovoljno ozbiljne da se kršenje zakona ne isplati i da se konačno kontroliše skrivena politička logistika. Zato otvoreno pitamo: ko plaća postojanje i funkcionisanje Čacilenda i u kom finansijskom izveštaju građani Srbije mogu da vide taj trošak?“

Za još jedan trošak se zainteresovao Slobodan Petrović, poslanik Srbije centra (SRCE), koji je zatražio od vlasti da odgovori u kojem delu Zakona o finansiranju političkih aktivnosti se propisuje kako se finansiraju SNS batinaši, da li će ubuduće morati da se sklapaju neki ugovori s

Datum: 16.07.2026

Medij: Radar

Rubrika bez naslova

Autori: Sandra Petrušić

Teme: Evropska komisija

Napomena:

Površina: 1264

Naslov: Ćacilend i dalje bez fiskalnog računa

Strana: 14,15,16

njima kako bi mogli da im isplaćuju novac i ako se sklapaju, da li će to biti ugovor o privremeno-povremenim poslovima ili ugovor o delu. I dodao: „Ako je ugovor o delu, tu će morati precizno da budu propisane obaveze, a i prava koja batinaši imaju. Pa na primer, na nekom skupu po ugovoru o delu moraće da slome bar dve-tri vilice i razbiju četiri glave, primera radi... I verujem da ova dnevnicica više neće biti na crno kao što je moglo po ovom prethodnom zakonu, nego će to sve ići u legalne tokove, plaćaćete porez – pa niste vi tamo neki kriminalci pa da ne dajete porez državi.“

Svi ti predlozi su odbijeni uz identično obrazloženje – da se njima „narušava koncepcija predloga zakona“. A da je vlast malo bolje razmislila, možda bi shvatila da se čak i ne narušava jer je jedina platežno sposobna da legalno finansira sve – od medija do batinaša, a i veoma je velikodušno uvela limit troškova: za parlamentarne i predsedničke izbore šest miliona evra, za pokrajinske 1,5 miliona, za odbornike u gradskim parlamentima milion, dok je za odbornike lokalnih samouprava 400.000 evra. ODIHR je u svom mišljenju već potvrdio da su limiti za troškove izborne kampanje previsoki, ali stranka koja ima te pare baš želi i da ih pokaže.

Da li će SNS u Briselu unovčiti svoj trud – ne znamo, ali se postavlja pitanje da li je demokratija u Srbiji išta dobila novim zakonima i da li postoji mogućnost da naredni izbori bar za nijansu budu pošteniji?

„Usvajanje novih zakona ne znači postojanje političke volje i do sada se pokazalo da je to uvek jedan manevar kojim se kupuje vreme, ne bi li se ostvarili vrlo kratkoročni ciljevi stranaka na vlasti. Pokazaće se i sada da naredna izborna kampanja neće biti ništa bolja od one koju smo imali tokom lokalnih izbora u prethodnih godinu dana i ništa od usvojenih zakona neće popraviti sliku.“

Prioritetni problemi su nekažnjivost u izbornom procesu i mi nemamo nijedan okončan sudski proces u kome je neko snosio odgovornost za fizičko nasilje tokom izbornog dana, za kupovinu glasova, za zloupotrebu javnih dobara i resursa, novca, ljudi, ili drugih materijalnih dobara u vlasništvu državnih i javnih preduzeća. Samim tim, ne možemo govoriti o tome da je država odlučna da sprovodi zakon. I na kraju, odavno važi nalaz da smo mi jako dobri kao društvo u tome da poslednjih godina usvajamo zakone, a da ne primenjujemo ni postojeće. Ako se nikada ne kazni kupovina glasova, kada se ne kazni kidnapovanje aktivista ili novinara, kada se ne kazni napad na članove biračkih odbora, na posmatračke, to znači da je dozvoljeno i da će isti akteri koji su to radili na izborima 2023. i na lokalnima 2025/6, to raditi i sada“, kaže Nedeljkov.

Ali, kada oni to budu radili, pitanje da li će novac stići ili ne biće već rešeno. A Ana Brnabić je prilikom prošlonedeljnog susreta sa ODIHR delegacijom svečano izjavila da je do sada implementirano 12 od 25 preporuka, a taj broj će uskoro iznositi 15. Samo je još nedostajalo da im izda i račun na to koliko očekuje za taj trud. ■

